

Brygida Jerzewska - świadek historii Darłowa

written by Artur Wejnerowski | 16 maja 2025

W ramach obchodów 80-lecia Polskiego Darłowa Miasto Darłowo prezentuje poruszający film dokumentalny poświęcony Brygidzie Jerzewskiej - jednej z najbardziej zasłużonych mieszkanek miasta. Film dostępny jest na oficjalnym kanale YouTube miasta i opowiada historię jej życia, będącą świadectwem dramatycznych losów Europy XX wieku oraz siły pojednania i integracji.

Lubiana i szanowana, nie tylko w Darłowie. Luiza Brygida Jerzewska. W 2023 roku Rada Miejska w Darłowie w uznaniu zasług dla pojednania polsko - niemieckiego (p. Brygida przyjechała do Ruegenwalde w 1943 i spędziła w Darłowie 80 lat), przyznała jej medal „Zasłużony dla Miasto Darłowo”.

Córka Wilhelma i Luizy Wirtz urodziła się 10 marca 1928 w rodzinie katolickiej w Mönchengladbach w Niemczech. Do Darłowa przyjechała w roku 1943 ewakuowana z Hagen razem ze swoimi koleżankami i gronem nauczycielskim Realnego Gimnazjum, w obawie przed zbombardowaniem tej miejscowości. Podczas wojny musiała kopać głębokie rowy przeciwczołgowe. Po zajęciu Rügenwalde przez Armię Czerwoną postanowiła

pozostać w Darłowie. Tu w lutym 1946 wyszła za mąż za Jana Jerzewskiego.

Pani Brygida przyczyniła się do utworzenia w Darłowie Publicznej Szkoły Podstawowej z Niemieckim Językiem Nauczania. W latach 1952- 1957, była kierownikiem tej oświatowej placówki i nauczycielką. W szkole, która mieściła się przy obecnej ulicy Tkackiej uczyło się do 54 uczniów. Jest magistrem filologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i absolwentką Studium Podyplomowego na Uniwersytecie Warszawskim. Od roku 1957 pracowała w Liceum Ogólnokształcącym w Darłowie, gdzie nadano jej tytuł Profesora Szkoły Średniej.

Wśród rozlicznych działań na rzecz naszego miasta i jego mieszkańców wymienić należy: organizowanie pierwszych międzynarodowych obozów Ochotniczych Hufców Pracy, pomoc w organizacji wakacyjnej wymiany grup młodzieży z Polski i Niemiec, współzałożycielstwo i pierwsze kierownictwo Klubem Seniora przy Polskim Komitecie Pomocy Społecznej, nawiązanie współpracy partnerskim miastem Gardelegen, nawiązanie współpracy i wymiany młodzieży pomiędzy Darłowskim Domem Dziecka, a niemieckim DD w Hennekenrode (RFN), organizacja bezpłatnych wyjazdów i występów na terenie Niemiec młodzieżowego zespołu muzyczno -tanecznego „Diomedeo” z Klubu Garnizonowego, długoletnia współpraca z Muzeum w Zamku Książąt Pomorskich i Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Darłowskiej.

Ponadto Brygida Jerzewska była radną Rady Miejskiej w latach 1988-1992, członkiem rady nadzorczej w Powszechniej Spółdzielni Spożywców „Kotwica”, członkiem Klubu Pioniera i ZBOWiD.

Od ponad 30 lat tłumacz przysięgły Brygida Jerzewska współpracuje z Janem Sroką byłym dyrektorem sławieńskiego Domu Kultury i obecnym wiceszefem Fundacji Dziedzictwo w Sławnie. Dla niej przetłumaczyła tysiące stron wydanych następnie wielu publikacji i książek takich jak np. „Sławno: dawne fotografie i pocztówki”- Schlawe: alte Fotografien und Ansichtskarten; kilkadziesiąt artykułów w kilkunastu tomach „Historia i Kultura Ziemi Sławieńskiej pr. W. Rączkowskiego i J. Sroki; „Wilhelm Gross 1883-1974” – katalog wystawy, L. Kämmerer, „Opowieści dawnego Sławna”; „Mein Schicksal ist eines unter vielen Millionen... Erinnerungen ehemaliger Bewohner des Kreises Schlawe”; „Mój los był tylko jednym spośród wielu milionów...” Powiat sławieński w roku 1945. Wspomnienia dawnych mieszkańców; Zaraz po wojnie. Zapis pierwszego dwudziestolecia we wspomnieniach osadników w powiecie sławieńskim, Legendy powiatu sławieńskiego; Günter Machemehl (1911-1970). Akwarele. Wystawa w 100. rocznicę urodzin; Sławno w malarstwie i grafice / Schlawe in Malerei und Grafik: F. Kühn, Historia sławieńskiego progimnazjum 1872-1914/Geschichte des Realprogymnasiums 1872-1914; Powiat sławieński w malarstwie i grafice/Kreis Schlane in Malerei und Grafik; Z pędzlem przez Pomorze = Mit dem Pinsel durch Hinterpommern / Heinrich Eugen von Zitzewitz; Joachim Utech, 1889-1960 : rzeźbiarz i jego dzieła – Joachim Utech, 1889-1960 : der Bildhauer und seine Werke; Legendy Ziemi Sławieńskiej; Todor Dimczewski : pastele i ikony – Pastellmalerei und Ikonen i inne.

W wieku 80 lat będąc wdową Brygida Jerzewska wyszła za mąż za Hansa Bahr, ale nie zapomniała o Darłowie. W kwietniu 2010 roku razem z nowym mężem przywiozła z Niemiec sześć obrazów Richarda Zenke, malarza związanego niegdyś z Darłowem, w darze dla Muzeum Zamku Książąt Pomorskich. Jakiś czas temu przetłumaczyła teksty

dotyczące bawarskiej wystawy z okazji 500-lecia reformacji, jaka była prezentowana w Zamku Książąt Pomorskich. Wymieniony szereg działań, a także zwykła ludzka życzliwość na co dzień oraz bezinteresowna wieloletnia pomoc tym wszystkim, którzy jej potrzebowali wyróżnia Panią Brygidę Luizę Jerzewską spośród innych mieszkańców Królewskiego Miasta Darłowa. Brygida Jerzewska została uhonorowana wieloma innymi nagrodami, wyróżnieniami i odznaczeniami państwowymi jak np.: Nagroda Ministra Oświaty, dwukrotna Odznaka PKPS, Odznaka Przyjaciół Dziecka, Srebrna i Złota Odznaka ZNP, Srebrna i Złota Odznaka OHP, Medal Dr Jordana, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Film dokumentalny o Brygidzie Jerzewskiej stanowi nie tylko zapis osobistych wspomnień, ale również cenny materiał edukacyjny, ukazujący skomplikowane losy mieszkańców Darłowa w XX wieku. Jest to opowieść o odwadze, determinacji i sile ducha, która inspirowała kolejne pokolenia mieszkańców miasta.

Zachęcamy do obejrzenia filmu i poznania historii Brygidy Jerzewskiej – kobiety, która stała się symbolem pojednania i współpracy ponad podziałami.

Scenariusz i reżyseria: Adam Stacewicz, na zlecenie: Biura Promocji Miasta i Komunikacji Społecznej.